

ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้
Needs and Guidelines for Developing instructional Leadership of Directors in Educational Institution
under the Office of the Vocational Education Commission in Sakon Nakhon,
Nakhon Phanom and Mukdahan provinces

ฤทธิณรงค์ คำหงษา¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์² รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย โพไชล³
Ridharong Kumhongsa¹ Asst. Prof. Dr. Sawat Photivat² Assoc. Prof. Dr. Tawatchai Pailai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงใต้ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 254 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie และ Morgan แล้วเลือกโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.55 – 0.89 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52 – 0.87 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t – test และ One – way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหารยุคดิจิทัล ประสิทธิภาพโรงเรียน

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ฤทธิณรงค์ คำหงษา, makotokhong0512@gmail.com

รับเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567 แก้ไข 15 กรกฎาคม 2567 ตอรับ 17 กรกฎาคม 2567

โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถจัดลำดับก่อนหลังได้ โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

4. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยสามารถจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญ ความต้องการจำเป็นอยู่ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจทางการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

The research aimed to examine, compare, and establish guidelines for developing academic leadership of administrators in public educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission (OVEC) in Sakon Nakhon (SNK), Nakhon Phanom (NPM), and Mukdahan (MDH) provinces. The sample consisted of personnel in public educational institutions under the OVEC in SNK, NPM, and MDH provinces, during the 2023 academic year, yielding a total of 254 personnel, including 24 administrators in educational institutions, 90 department heads, and 140 teachers. A sample size was determined through Krejcie and Morgan's table and selected by using purposive sampling. The research tool for data collection was a set of questionnaires on current and desirable conditions of academic leadership of educational institutions, with the discriminative power ranging from 0.55 to 0.89, and from 0.52 to 0.87, and the reliability of 0.92, and 0.91, respectively. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index. The hypothesis was evaluated using t – test analysis, and One – Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The current conditions of administrators' academic leadership in educational institutions were overall at a high level, whereas the desirable conditions were overall at the highest level.

2. The current and desirable conditions of academic leadership among administrators in educational institutions revealed differences. When classified by positions, both current and desirable conditions overall showed differences at the .01 level of significance. When classified by school sizes, desirable conditions overall showed differences at the .05 level of significance and at the .05 level of significance on work experience, while current conditions overall showed differences at the .01 level of significance, and at the .01 level of significance on work experience.

3. The needs for developing administrators' academic leadership in educational institutions could be prioritized by categorizing the needs into three levels of importance, from most to least essential, as follows:

1) Curriculum management and learning activity management, 2) Setting vision, goals and learning mission, and 3) Creating a learning atmosphere.

4. The guidelines for developing administrators' academic leadership in public educational institutions under the OVEC in SNK, NPM, and MDH provinces were based on the top three needs identified by ten expert interviews:

1) Curriculum management and learning activity management. Administrators should align their school curriculum with the curriculum designed by the OVEC, 2) Setting vision, and goals and learning mission. Administrators should clearly define the vision, mission, goals, and identity of their educational institutions, and communicate these with stakeholders for effective planning, and 3) Creating an appropriate and safe learning atmosphere in educational institutions. Administrators should create a learning atmosphere in educational institutions that is both appropriate and safe.

Keywords: Needs Assessment, Development Guidelines, Instructional Leadership

บทนำ

ปัจจุบัน “อาชีวศึกษา” หรือการเรียนอาชีวศึกษา กลายเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนตลาดแรงงานมากขึ้น เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ตามสิ่งที่ตนเองถนัดและสนใจแล้ว ยังช่วยสร้างบุคลากรเฉพาะทางในสายอาชีพต่าง ๆ ที่ตลาดแรงงานขาดแคลนหรือกำลังต้องการกำลังคนได้อีกด้วย กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการความรู้ที่ส่งผล กระทบต่อระบบบริหารจัดการด้านการศึกษาปัจจุบันเป็นยุคสังคมความรู้ (Knowledge – based Society) ภูมิปัญญาของสังคมถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันกับนานาชาติ ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกทบทวน บทบาทแนวทางจัดการศึกษาด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนาากำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถนำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ อย่างมั่นคงยั่งยืน วิทยาลัยจะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการเรียนการสอนสำหรับสำนัก และศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นทำหน้าที่ประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของสถาบันให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จะเกี่ยวข้องกับกรอบงานบริหารงานวิชาการของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 4 งาน ดังนี้ ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 6 งานดังนี้ 1) แผนกวิชา 2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 3) งานวัดผลและประเมินผล 4) งานวิทยบริการและห้องสมุด 5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6) งานสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการบริหารงานวิชาการ คือ กระตุ้น ชี้นำ ส่งเสริมครูและบุคลากรในองค์กรให้ร่วมกันปรับปรุงพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานั้นถือได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงาน ที่จะทำใหสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาไม่ตรงตามความต้องการกำลังคนหรือไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเนื้อหาไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเนื้อหาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับโลกการทำงานขาดแคลนทรัพยากรมีข้อบกพร่องในระบบประกันคุณภาพ (นิรันดร์ สมมุติ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และจิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2564, หน้า 2612) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาให้ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

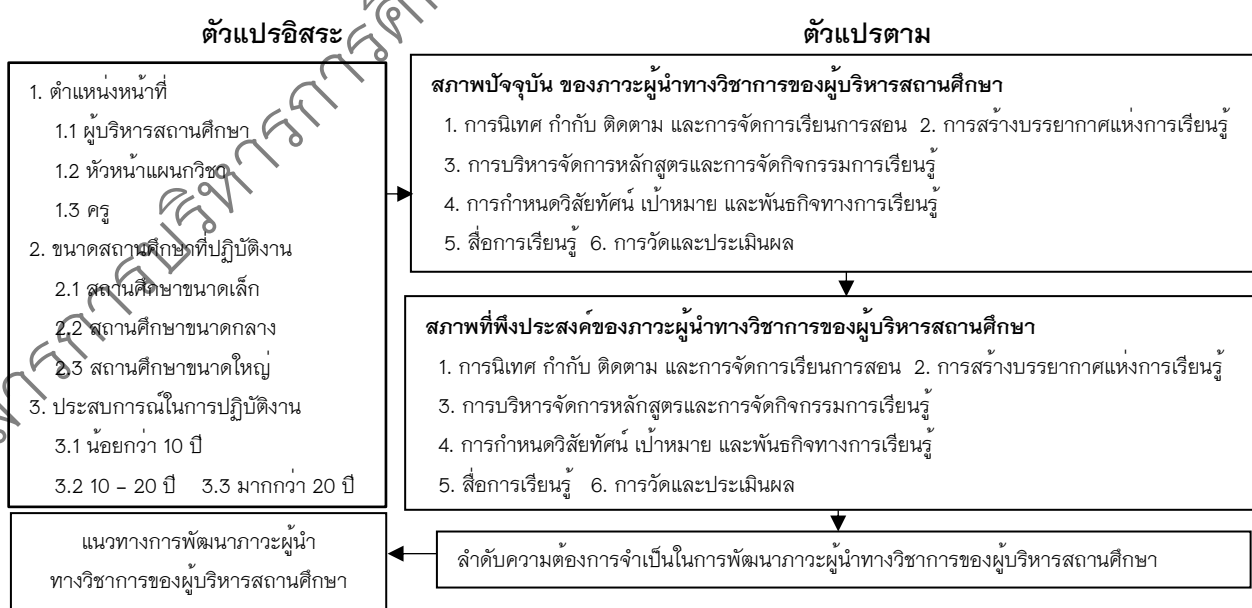
คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร อยู่ในระดับใด
2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เมื่อจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่
3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จัดเรียงลำดับได้อย่างไร
4. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่เป็นความต้องการจำเป็นสูงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
4. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 731 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 43 คน หัวหน้าแผนกวิชา 115 คนและครู 573 คน จากทั้งหมด 12 สถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ประจำปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบง่ายของเครจซี่และเมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน สิริพร เขาวนชัย 2561, หน้า 62) จึงทำให้ได้ จำนวน 254 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) โดยการสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน
ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีความเชื่อมั่น 0.92 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนด้วยตนเองทางไปรษณีย์ และแบบออนไลน์ รวมทั้งสิ้น 254 ฉบับ ได้นำเอกสารกลับคืนมา จำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม และคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที (t – test) ชนิด One Samples ค่าสถิติเอฟ (F – test) แบบความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) การทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทีละขั้นตอน (Stepwise multiple Regression)
การหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหารใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้านและอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน

2. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้านและอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน

3. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน ด้านการวัดและประเมินผล และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน ด้านการวัดและประเมินผล

8. สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ในภาพรวมทุกด้าน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ ($PNI_{modified} = 0.0339$)

10. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยสามารถจัดลำดับความต้องการจำเป็น ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจทางการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู อยู่ในระดับมาก พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สามารถแสดงออกมาในการนำตนเองและสามารถจูงใจผู้อื่นไปในทางที่สร้างสรรค์มีจินตนาการ แสวงหาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการมองวิกฤติให้เป็นโอกาสได้ในทุกโอกาส และมีความเชื่อมั่นว่าปัญหาสามารถแก้ไขด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งมีความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพที่ดีในการปฏิบัติงานและบรรลุตามเป้าหมาย จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โพธิ์ชัย บุญปัน (2559, หน้า 107 – 108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการเติบโตของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้ในสังคมกลายเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล ด้านวัฒนธรรม ด้านค่านิยมและความเชื่อแนวทาง การดำเนินชีวิตความต้องการของบุคคลรวมไปถึงระดับของการศึกษา โดยการพัฒนาที่ยั่งยืน และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” รวมทั้งการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้สามารถบริหารงาน วิชาการและดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ สมอินเอก (2561, หน้า 112 – 115) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันและรายด้านมีความแตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการศึกษา มีการพัฒนาตนเองเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย จันทา (2563, หน้า 245 – 255) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามสถานภาพขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และบริบทสถานศึกษาจะมีความพร้อมในทุกด้าน จึงทำให้สถานศึกษาดังกล่าวมีบุคลากรที่พร้อมจะช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาเล็กและสถานศึกษาขนาดกลาง มีบุคลากรดังกล่าวยังต้องทำงานหน้าที่หลายหน้าที่อยู่ต้องรับผิดชอบงานจำนวนมากจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องพัฒนาศักยภาพในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีทักษะที่สูงขึ้น เพื่อที่จะเป็นที่พึ่งให้กับสถานศึกษาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรายุทธ ลิ้มมาจันทร์ (2563, หน้า 186 – 187) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และบริบทสถานศึกษาจะมีความพร้อมในทุกด้านจึงทำให้สถานศึกษาดังกล่าวมีบุคลากรที่พร้อมจะช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางมีบุคลากรดังกล่าวยังต้องทำงานหน้าที่หลายหน้าที่อยู่ต้องรับผิดชอบงานจำนวนมากจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องพัฒนาศักยภาพในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีทักษะที่สูงขึ้น เพื่อที่จะเป็นที่พึ่งให้กับสถานศึกษาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรายุทธ ลิ้มมาจันทร์ (2563, หน้า 186 – 187) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี จะมีการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะอยู่เป็นประจำ จนเกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา รวมทั้งมีความคล่องแคล่วและทำงานร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ มากกว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561, หน้า 12) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุคนี้เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ทั้งด้านการใช้ชีวิต การเกิดนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู ซึ่งปฏิบัติงานมานานอย่แตกต่างกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานต่างขนาด ต่างบริบทที่จึงจะต้อง ปรับตัว เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561, หน้า 12) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครพนม และมุกดาหาร ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู พบว่า โดยพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอยู่ 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ทวีกัน (2561, หน้า 32) ได้กล่าวว่า พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครู ความสอดคล้องของหลักสูตร การสอนมาตรฐาน ทรัพยากร และการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรและการสอน เพื่อผู้บริหารใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำแผนการสอนของครูผู้สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรวมทั้งวัดและประเมินผล ลำดับที่ 2 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจทางการเรียนรู้ เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์

เป้าหมาย และพันธกิจทางการเรียนรู้ หมายถึง การร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้และการให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนการสอนกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติของนักเรียนของครูสร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ พรหมมี (2559, หน้า 37 – 38) ได้กล่าวว่า เป้าหมาย หมายถึง จุดหมายปลายทางของการดำเนินงาน โดยวัตถุประสงค์ จะมีทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์ระยะสั้นและวัตถุประสงค์ระยะยาวเป้าหมายที่ดีควรมีความชัดเจน ควรมีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด กำหนดตัววัดผลที่แน่นอน การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป้าหมายมีความสำคัญเพราะ เป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงานและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้และสามารถวัดผลและประเมินผลได้ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการ เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนที่อยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ ให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนที่ดีจะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง และจะสามารถช่วยให้ครูและนักเรียนมีแรงจูงใจ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ พรหมมี (2559, หน้า 58) ได้กล่าวว่า บรรยากาศสถานศึกษา คือ ลักษณะเฉพาะภายในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนที่อยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในของสถานศึกษา ซึ่งการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรมีการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดโครงการอบรมการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งสนับสนุนให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในเชิงประจักษ์และนำไปใช้บริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดให้ดีขึ้น

1.2 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่ยังมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ด้านสื่อการเรียนรู้การสอน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการจัดการเรียนการสอน และด้านจัดและประเมินผล

1.2.1 ผลจากการวิจัยเป็นสารสนเทศพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร และเป็นพื้นฐานการศึกษาวิจัยในระดับสูงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนอกเหนือจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และครู ในสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาครัฐ ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำเอาความรู้ตามคุณลักษณะด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ไปใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- จริยาภรณ์ พรหมมิ. (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรชัย จันทา. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิรันดร์ สมมุติ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และจิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2564). อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 9(9),
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไพฑูรย์ บุญปัน. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มานพ สมอินเอก. (2561). บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สธิพร เชาวนชัย. (2561). เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สรายุทธ ลิ้มมาจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.